

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2008-08-14

HSN 0709-1357
LS 0709-0932

Handläggare:
Johan Tallroth

Yttrande över motion av Håkan Jörnehed (v) m.fl. om det ökade khatmissbruket i Stockholms län och landstingets insatser

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden skall yttra sig över motionen om det ökade khatmissbruket och landstingets insatser.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att föreslå landstingsstyrelsen yttra sig över motionen i enlighet med synpunkter som framgår av det här tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter

Motionärerna föreslår:

att Stockholms läns landsting i samverkan med Stockholms stad belyser hur kvinnor och barn påverkas av khatmissbruket, både medicinskt och socialt

att med utgångspunkt från kartläggningen gemensamt ta fram strategier för att kunna minska khatmissbruket, i synnerhet bland unga människor i Stockholms län

att primärvården, mödravården och barn- och ungdomspsykiatri utbildas om khat och dess konsekvenser, för att aktivt kunna jobba med förebyggande åtgärder

att Stockholms läns landsting uppvaktar regeringen om att ändra lagstiftningen så att även innehav av mindre mängd khat förbjuds på samma sätt som andra droger i samhället.

Khat är en ny centralstimulerande drog på den svenska missbruksmarknaden. Under 2006 beslagtogs tullen ca sex ton khat, vilket motsvarade endast tre procent av all khat som smugglas in i Sverige. Drogen missbrukas främst av en begränsad grupp invandrare från Östafrika, men också av personer som flyttat till Sverige från regioner i Europa. I Stockholms län finns många nyinflyttade från Afrikas Horn, inte minst i stadsdelarna runt Järvafältet. Khat tuggas främst av vuxna män, men sprider sig även bland unga och kvinnor.

Effekterna och skadorna av khat är ungefär desamma som vid missbruk av amfetamin. Missbruket leder ofta till psykiska problem.

Stockholms stad har under senare år med stöd från den statliga myndigheten "Mobilisering mot narkotika" arbetat med stödinsatser mot khatmissbruk. "Mobilisering mot narkotika" arbetade 2002-2007 med samordning av narkotikapolitiska insatser på nationell nivå. Från och med den 1 januari överfördes uppdraget i huvudsak till Folkhälsoinstitutet och Socialstyrelsen.

Stockholms stad har arbetat med de somaliska föreningarna, framför allt ute i Rinkeby. Mycket tid har använts till att aktualisera frågan, till att informera om khat och till att informera om projektet men även till att informera om att Rinkebymottagningen finns dit man kan vända sig för att hjälp. På mottagningen finns både landstingets och socialtjänstens beroendevård. Den projektgrupp som startade har genomfört seminarier kring khat och andra droger. Gruppen har också informerat de boende i Rinkeby och berörda yrkesgrupper inom landstinget och stadsdelen om Rinkebymottagningen.

Ett khatnätverk har bildats för de tre storstäderna där problemen är som störst.

Ansvar för landstingets beroendevård har bestått av att finnas tillgänglig på Rinkebymottagningen dit khatanvändarna kan vända sig.

Under de senaste två åren har också Socialstyrelsen gett medel för att starta föräldrastödsgrupper (enligt COPE-modellen) för somalier där man också diskuterar khatfrågan. Projektet drivs av Malmö stad och ett antal föräldrastödsgrupper har startats i Stockholm.

Förvaltningen föreslår att landstingets beroendevård får i uppdrag att starta ett nätverk i berörda stadsdelar och kommuner tillsammans med socialtjänsten. Syftet med nätverket är att öka kunskapen och samverkan kring bekämpandet av detta missbruk.

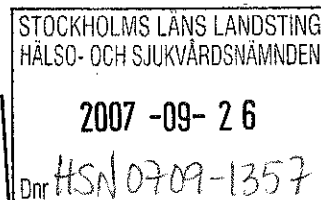
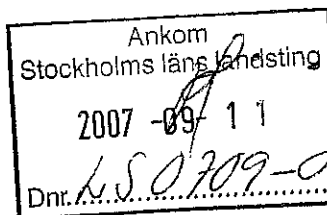
En inventering av khatmissbrukets utbredning bör genomföras. Vidare bör adekvata behandlingsmetoder aktualiseras och implemeteras i länets missbrukspolicy samt lyftas fram i den startade narkotikapolitiska utredningen. Detta arbete bör ske i samverkan mellan landstinget, Stockholms stad och KSL (Kommunförbundets länsavdelning).

Catarina Andersson Forsman

Olle Olofsson

Vänsterpartiet

Motion av Håkan Jörnehed (v) m.fl. om det ökande khatmissbruket i Stockholms län och landstingets insatser

Khat är en ny centralstimulerande drog på den svenska missbruksmarknaden. Under 2006 beslagtogs tullen ca sex ton khat, vilket motsvarade endast tre procent av all khat som smugglas in i Sverige. Drogen missbrukas främst av en begränsad grupp invandrare från Östafrika, men också av personer som flyttat till Sverige från regioner i Europa. I Stockholms län finns många nyinflyttade från Afrikas Horn, inte minst i stadsdelarna runt Järvafältet. Khat tuggas främst av vuxna män, men sprider sig även bland unga och kvinnor.

Effekterna och skadorna av khat är ungefär desamma som vid missbruk av amfetamin. Missbruket leder ofta till psykiska problem. Det påverkar immunförsvaret, förstör tänderna, ger leverskador, impotens och leder ofta till högt blodtryck. De sociala skadorna är omfattande då missbruket förstärker utanförskapet och åsamkar övriga familjen lidande och ekonomiska problem. Undersökningar och projekt för att motverka khatmissbruket i Norge och Göteborg har visat att kvinnor och barn drabbas särskilt hårt. Integrationen försvåras och ekonomin raseras i familjerna.

Drogliberaler i England och Holland hävdar ofta att khat är en grönsak och ingen drog som ger några skador. Det är en helt felaktig bild. Drogen är förbjuden i Norden och i stora delar av Europa, men Holland och Storbritannien används som frizoner i smuglingen. Kraftfulla insatser behöver därför vidtas i samverkan mellan olika myndigheter i Stockholms län för att minska khatmissbruket. Gemensamma uppvaktningar behöver också göras av regeringen för att påverka EU så att samtliga medlemsländer kriminaliserar produktion, handel och konsumtion av khat.

Hälso- och sjukvården har ofta dålig kunskap om khat och dess konsekvenser. I det khatprojekt som drivs av Göteborgs stad ingår bland annat utbildning av primärvårdsläkare. Ett liknande initiativ borde kunna tas i vårt län.

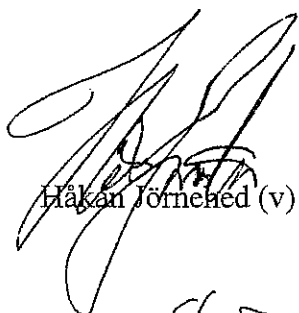
Med anledning av ovan anförda föreslås landstingsfullmäktige besluta

att Stockholms läns landsting i samverkan med Stockholms stad belyser hur kvinnor och barn påverkas av khatmissbruket, både medicinskt och socialt

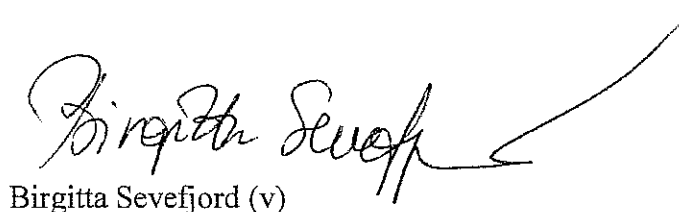
att med utgångspunkt från kartläggningen gemensamt ta fram strategier för att kunna minska khatmissbruket, i synnerhet bland unga människor i Stockholms län

att primärvården, mödravården och barn- och ungdomspsykiatri utbildas om khat och dess konsekvenser, för att aktivt kunna jobba med förebyggande åtgärder

att Stockholms läns landsting uppvaktar regeringen om att ändra lagstiftningen så att även innehav av mindre mängd khat förbjuds på samma sätt som andra droger i samhället.

Håkan Jörnehed (v)

Birgitta Sevefjord (v)

Jan Strömdahl (v)

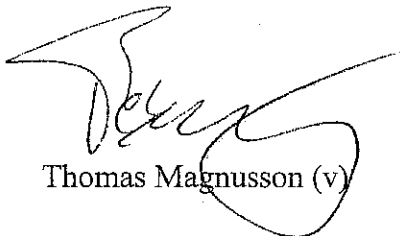
Maj-Len Eklund (v)

Yousef Yebari (v)

Mohibul Ekdani Khan (v)

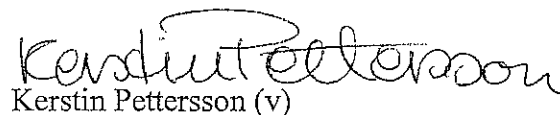
Thomas Magnusson (v)

Mats Skoglund (v)

Jan Wattsgård (v)

Kerstin Pettersson (v)